

نویسنده: اکادمیسین شرعی جوزجانی

به سلسله خاطرات سیاسی

بعد از پیروزی قیام، مصمم نور

تعیین رهبری دولت و

تشکیل شورای وزیران

نویسنده: اکادمیسین شرعی جوزجانی

به سلسله خاطرات سیاسی

بعد از تصرف کامل ارگ و تمام مراکز قدرت، به استثنای برخی مخالفت‌های استثنایی و قتل یک تعداد از افسران و سربازان قیام‌کننده به دستور صاحب جان قوماندان گارد داود که عساکر مربوط او از عقب کتاره‌ها و آهن چادرهای قاغوش عسکری گارد فیر میکردند، حاکمیت دولتی عملاً از رژیم سردار محمد داود به کمیته نظامی انقلابی حزب

دموکراتیک خلق افغانستان انتقال یافت و در جریان حمله راکتی پرسونل گارد داود، تانک عمرشید روبروی دروازه ارگ منفجر شد و خودش با چند سربازی که در محاصره ارگ نقش پیشاهنگ داشتند به شهادت رسید.

بعد از آن تمام اعضای هیئت رهبری حزب به استثنای من و لایق که مسؤلیت اداره رادیو را به دوش داشتیم به مقر وزارت دفاع در جوار ارگ منتقل شدند.

قیام 7 ثور برای دولتهای منطقه بخصوص ایران و پاکستان به نسبت اینکه یک متحد جدید خود را از دست داده بودند تشویش اور و برای دولت شوروی حادثه ای غیر منظره بود. زیرا این تصمیم بر اساس مجوز رهبری حزب پیش از وحدت به تشبث امین و کدرهای برجسته نظامی، بدون آنکه رهبری جناح پرچم اطلاع داشته باشد، صورت گرفته بود. طوری که در مقالات گذشته تذکر داده ام در آخرین جلسه کمیته مرکزی حزب پس از بررسی مفصل اوضاع، تشکیلات مخفی حزب منظور شد و پس از بحث پیرامون احتمالات آینده روی موضوعات ذیل فیصله صورت گرفت:

- رفقا با رعایت حد اعظم احتیاط در جهت تقویة سازمانهای مخفی حزبی بکوشند و از هر نوع علنی گری و حرکات افشاگرانه خودداری کنند؛
- در صورتی که عناصر ارتجاعی بر ضد دولت قیام کنند، از نظام جمهوری حمایت صورت گیرد، چونکه علی البدل آن نیروهای راست و یا چپ افراطی خواهد بود؛
- در صورتیکه دولت، رهبری حزب را زیر ضربه قرار بدهد این بدان معنی است که میخواید حزب را کاملا از بین ببرد، در آن صورت تشکیلات نظامی حق دارند از موجودیت حزب خود دفاع نمایند و این مجوز قیام هفتم ثور بود.

این که برخی اشخاص و رسانه ها این اقدام جسورانه را به دستور و حمایت شوروی نسبت داده اند کاملا دروغ، خصمانه و بی پایه است. زیرا امین و نظامیان خلقی هیچگونه رابطه ای با شورویها نداشتند و این سخن که بعدا تره کی در صحبتهای خود با مردم میگفت « در انقلاب ثور یک دالر، یک روبل و یک کددار هم مصرف نشده » کاملا درست بود و حقیقت داشت.

فردای 7 ثور الکساندر پوزانف سفیر کبیر اتحاد شوروی به رهبری حزب تیلون کرده و گفته بود اگر زودتر تشکیل دولت خود را اعلان نکنید، احتمال تعرض سنتو بر شما وجود دارد، در حوالی ظهر من ولایق را هم به مرکز رهبری خواستند.

تعیین رهبری دولت و تعلیق احکام قانون اساسی

بعدا معلوم شد که در جریان همین روز برخی از نظامیان مربوط به گروههای مختلف سیاسی از جمله نورالله تالقانی ضمن مراجعه به قادر خان از وی خواسته بودند تا قدرت

را به حزب انتقال ندهد و به حمایت آنها دولت خود را تشکیل داده مستقل از حزب فعالیت بکند، اما قادر خان ظاهراً نپذیرفته و متردد بوده است.

وقتی که ما به دفتر رهبری حزب رسیدیم، تره کی مصروف صحبت بود و میگفت: همانطوری که یک پسر موظف از طرف پدر سودای بازار را میآورد و بدون کم و کاست آنرا بدست پدر می سپارد، ما هم از شما میخواهیم قدرت دولت را بدون قید و شرط به حزب بسپارید، در غیر آن نمیتوانید بدون اشتراک حزب دولت خود را تشکیل بدهید و ما بیرون از آن از شما حمایت میکنیم و این در جواب طرح قادرخان برای حفظ کمیته نظامی انقلابی گفته میشد. اما اعضای دیگر کمیته شدیداً مخالفت خود را با طرح قادرخان ابراز داشتند و سر انجام متن فیصله نامه مبنی بر این که بعد از پیروزی انقلاب 7 ثور بر طبق فیصله کمیته مرکزی، شورای انقلابی جمهوری دموکراتیک خلق افغانستان تشکیل گردید و کمیته نظامی، خود را منحل و به شورای انقلابی مدغم ساخت، خوانده شد و بالاتفاق به تصویب رسید.

بعدا بر طبق توصیه بیروی سیاسی حزب، شورای انقلابی فیصله به عمل آورد تا:

- نور محمد تره کی منشی عمومی کمیته مرکزی به صفت رئیس شورای انقلابی و صدر اعظم جمهوری دموکراتیک افغانستان تعیین گردد؛
- ببرک کارمل به صفت معاون رئیس شورای انقلابی تعیین شود؛
- قانون اساسی جمهوری افغانستان فعلاً به حالت تعلیق درآورده شده، صلاحیتهای رئیس جمهور و شورای وزیران به رئیس شورای انقلابی انتقال داده شود، صلاحیتهای شورای ملی به شورای انقلابی و صلاحیتهای قاضی القضاة و سرپرستی شورای عالی قضا (ستره محکمه) به وزیر عدلیه جمهوری دموکراتیک افغانستان تفویض گردد.

به من وظیفه داده شد تا این خبر را از طریق رادیو به نشر برسانم و این کار صورت گرفت.

همان شب و یا فردای آن وزارت خارجه اتحاد شوروی اعلان کرد که دولت جمهوری دموکراتیک افغانستان را به رسمیت می شناسد.

من بعد از ختم کار رادیو در نیمه های شب توسط موترهای عسکری به خانه خود در خیرخانه آدم تا لباس خود را تبدیل کنم. همسایه ها همه خورسند بودند و تبریک میگفتند.

فردا صبح به دستور رهبری تمام اعضای رهبری در قصر صدارت جمع شدیم. نهم ثور یک روز مهم تاریخی بود. باید بدنه اصلی دولت یعنی شورای وزیران تشکیل میشد. جلسه شورای انقلابی در سالون کلان عمارت یک منزله در وسط باغ صدارت دایر شد.

تشکیل شورای وزیران

تمام اعضای شورای انقلابی به شمول اعضای اصلی و علی البدل کمیته مرکزی و اعضای کمیته نظامی انقلابی منحل شده که عضویت شورا را بدست آورده بودند، در جلسه اشتراک داشتند. بعد از ابراز نظرهای مختصر نور محمد تره کی رئیس شورای انقلابی ضمن یک ارزیابی کوتاه از قیام 7 ثور که زمینه ساز این گردهمایی ما بود گفت: عده ای از اعضای دلیر و فداکار نظامی حزب ما که با کمال شهامت سر خود را برکف گرفته به خاطر نجات حزب و خلق و وطن به پاخاستند و حاکمیت چند صد ساله را از خانواده سرداران به مردم انتقال دادند، شایسته هرگونه تحسین و تقدیر و مورد اعتماد بی چون و چرای ما هستند. بنا برآن من پیشنهاد میکنم رفقا هریک محمد اسلم وطنجار و دگروال عبدا لقادر، به عضویت اصلی کمیته مرکزی حزب دموکراتیک خلق افغانستان پذیرفته شوند.

تمام اعضای کمیته مرکزی جناح خلق به شمول عبدالقدوس غوربندی، بارق شفيعی و سلیمان لایق از جناح پرچم این پیشنهاد را بدون چون و چرا تأیید کردند. اما ببرک کارمل، نور احمد نور، اناهیتا راتیزاد و کشتمند، شدیداً در برابر این پیشنهاد موضعگیری کرده، آنرا مغایر اصول سازمانی و تکامل طبیعی حزب ارزیابی کردند و گفتند باید این رفقا با القاب و مدالهای افتخاری و ترفیع رتبه تقدیر شوند نه با عضویت در رهبری که وسیله تضعیف حزب میگردد.

استدلال و مناقشه روی این طرح آغاز شد. تره کی و امین با قاطعیت آزان پشتیبانی میکردند اما کارمل با آنکه در اقلیت قرارداشت، قطعاً حاضرنبود این پیشنهاد را بپذیرد.

چون کار جلسه به درازا کشید، پیشنهاد شد تا موضوع در مقطع کوچکتر یعنی بیوروی سیاسی حزب مورد بحث قرار گیرد و تصمیم اتخاذ شود. زیرا در جلسه وسیع اختلاف نظرها تصمیم نهایی را مشکل میسازد.

بعد از صرف غذای چاشت، اعضای بیوروی سیاسی در یک اطاق دربسته چند ساعت به کار خود ادامه دادند. در اثنای کار ببرک کارمل از اطاق برآمده میخواست برای تبدیل هوا از سالون کلان بیرون برآید، اما افسران محافظ مانع خروج وی شده گفتند به ما امر شده تا بخاطر حفظ امنیت رفقا هیچ کس را اجازه بیرون شدن از قصر ندهیم.

مدتی بعد دستگیر پنجشیری از اتاق برآمد و نزد من آمده از حل اختلافات در بیوروی سیاسی خبرداد و گفت چون شورای وزیران در حال تشکیل است، میخواهند ترا به صفت وزیر عدلیه و لوی سارنوال تعیین کنند. مرا فرستادند تا نظر خودت را بپرسم. گفتم رفیق پنجشیری، خودت میدانی که من با چه زحمتی خود را از کدر وزارت عدلیه به مطبوعات تبدیل کرده ام. زیرا از آنچه درین دستگاه میگذرد خبر داشتم. بنابراین حاضر نیستم این وزارت را قبول کنم. پرسید پس کدام وزارت را میخواهی؟ گفتم اگر نظر مرا میخواهید به وزارت اطلاعات و کلتور علاقه دارم. گفت بارق شفيعی را در آنجا تعیین کرده اند. گفتم پس مرا به حیث رئیس رادیو تلویزیون افغانستان مقرر کنید که خیلی خوشایند است.

پنجشیری رفت و چند لحظه بعد پس آمد و گفت رفقا میگویند چون کدر ورزیده و حقوقدان دیگر نداریم، باید خودت این وظیفه را قبول کنی. گفتم رفیق تهذیب که هست. گفت او وزیر اقوام و قبایل مقرر شده. پنجشیری گفت، ریاست چه به دردت میخورد،

درینجا پالیسی میکر میباشی و افزود این فیصله بیوروی سیاسی است، گفتم اگر دستور حزبی باشد ناچار قبول میکنم.

مدتی بعد اعضای بیوروی سیاسی با رضامندی تمام از اتاق برآمده پس از موافقه پلینوم کمیته مرکزی انتخاب حفیظ الله امین را به حیث عضو بیوروی سیاسی و اسلم وطنجار و قادرخان را به صفت اعضای اصلی کمیته مرکزی حزب واحد دموکراتیک خلق افغانستان اعلان کردند و تعیین اعضای شورای وزیران به ترکیب ذیل از طرف شورای انقلابی منظور گردید:

- 1- حفیظ الله امین معاون صدر اعظم و وزیر امور خارجه؛
- 2 - نور احمد نور وزیر امور داخله؛
- 3 - عبدالکریم میثاق وزیر مالیه؛
- 4 - سلطانهلی کشتمند وزیر پلان؛
- 5 - داکتر شاه ولی وزیر صحت عامه؛
- 6 - محمد حسن باریق شفیع وزیر اطلاعات و کلتور؛
- 7 - عبدالحکیم شرعی جوزجانی وزیر عدلیه و لوی سارنوال و سرپرست ستره محکمه؛
- 8 - سلیمان لایق وزیر رادیو - تلویزیون؛
- 9 - داکتر صالح محمد زیری وزیر زراعت؛
- 10- عبدالقدوس غوربندی وزیر تجارت؛
- 11- محمود سوما وزیر تحصیلات عالی؛
- 12- محمد اسماعیل دانش وزیر معادن و صنایع؛
- 13 - محمد رفیع وزیر فواید عامه؛
- 14- دستگیر پنجشیری وزیر تعلیم و تربیه
- 15 - داکتر اناهیتا راتبزاد وزیر امور اجتماعی؛
- 16 - نظام الدین تهذیب وزیر امور سرحدات؛
- 17- محمد اسلم وطنجار وزیر مخابرات؛
- 18- شیرجان مزدوریار وزیر ترانسپورت.
- 19 - منصور هاشمی وزیر آب و برق .

متن این فیصله نامه را به من سپردند تا فوراً از طریق رادیو به نشر برسانم. خبر تشکیل شورای وزیران در حوالی ساعت 6 و 7 شام از رادیو افغانستان پخش شد و بعداً در مطبوعات نشر گردید.

بدین ترتیب شورای وزیران جمهوری دموکراتیک افغانستان به اشتراک 21 نفر از اعضای کمیته مرکزی حزب واحد بعد از وحدت کامل حزبی به شمول نورمحمد تره کی منشی عمومی کمیته مرکزی به صفت رئیس شورای انقلابی و صدراعظم جمهوری دموکراتیک افغانستان و ببرک کارمل به صفت معاون او تعیین و رسماً در رسانه ها اعلان گردید.

پیروزی انقلاب ثور حادثه تاریخی بزرگی بود که به حاکمیت طویل المدت سرداران محمد زایی خاتمه داد و برای نخستین بار در تاریخ سیاسی کشوریک دولت دموکراتیک به اشتراک نمایندگان اقوام و ملیتهای مختلف افغانستان (پشتون، هزاره، تاجک، اوزبیک و قزلباش) را تشکیل داد و بعداً برای اولین بار در تاریخ مملکت حقوق فرهنگی تمام ملیتهای افغانستان را به رسمیت شناخت و امکان آموزش در مکاتب دولتی و داشتن نشرات به زبان مادری آنها را فراهم ساخت.

دوام دارد